

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

географічний факультет
кафедра геоморфології
філософський факультет

кафедри етики, естетики та
культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної
роботи географічного факультету
Володимир ПАСЬКО
« 29 » 08 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10: Природничі науки
106: Географія
Магістр
політична географія та геополітика
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач:

Рихліцька Оксана Дмитрівна, к. ф. н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

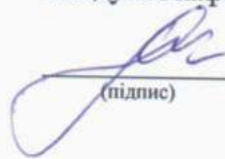
КИЇВ - 2023

Розробник:

Рихліцька Оксана Дмитрівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри етики, естетики та культурології філософського факультету

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри країнознавства та туризму

(підпис)

Ольга ЛЮБИЦЕВА

(прізвище та ініціали)

Протокол № 20 від « 30 » 06 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол від « 28 » 08 2023 року № 6

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Наталія КОРОГОДА

(прізвище та ініціали)

« 28 » 08 2023 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни –забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики в сфері вирішення соціальних та етичних проблем при розробці, втіленні та набутті етичних принципів та норм у професійної діяльності, а також оволодіння методами аналізу професійних кодексів

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку етичної думки; методи філософських досліджень, методи психології та основні етико-філософські поняття та категорії.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо дилемних проблем професійної та корпоративної етики в професійній діяльності; застосовувати основну методологію імперативно-ціннісних аспектів професійної практики

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та інтегрованою інформацією наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно специфічних політичних, економічних, культурно-професійних подій; використання іншомовних фахових інформативних джерел.

4. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до переліку дисциплін ОК та викладається у II семестрі магістратури. Навчальна дисципліна послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики та їх нагальність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки професійної етики. З'ясовуються особливості вироблення та розвитку практичних вмінь та навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності, а також ознайомлення з кодексами професійної етики. Розглядаються особливості оволодіння методами аналізу даних кодексів та їх удосконалення, напрацювання розуміння та переконання щодо слідування нормам професійної етики, як необхідної умови професійного розвитку. На прикладі сценаріїв виробничих ситуацій в установах і організаціях природничих досліджень вміти прогнозувати ефективність виробничої діяльності та ймовірне виникнення і попередження проблемних ситуацій у випадках появи таких у групах вищої, середньої та нижньої ланки працівників та інших видів діяльності в колективах різко відмінного професійного та загального інтелекту.

Вивчення дисципліни має сформувати у студентів наступні компетентності:
Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері політичної географії та геополітики, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог. Опанування дисципліни сприяє формуванню у здобувачів наступних компетенцій:

загальних:

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті, проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.

фахової:

СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців. .

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики в сфері прикладних досліджень	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, тести	5%
1.2	Принципи та основні норми професійної етики	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь,	7%
1.3	Основні види професійної етики та їх сучасне функціонування в сферах професійної діяльності	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота Усна доповідь	7%
1.4	Роль професійної та корпоративної етики в становленні дослідника геополітичного та природного середовища	Самостійна робота, лекції	Усна доповідь есе	7%
1.5	Методи та механізми розв'язання основних моральних проблем в колективах дослідників геополітичної сфери, як вітчизняного так і міжнародного рівня	Семинар, самостійна робота, лекції	Письмова контрольна робота, ситуаційний аналіз	7%
1.6	Особливості професійних кодексів в діловій практиці та управлінні територіально-політичних систем	Семинари, самостійна робота, лекції	Презентація самостійного дослідження Тест, Усна доповідь	7%
	Вміти:			
2.1	Демонструвати планування та виконання в теоретичних та прикладних дослідженнях інноваційних геополітичних підходів щодо економічної фінансової, науково-технічної й культурної сфери діяльності міжнародного співтовариства;	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	5%
2.2	Пояснювати специфіку основних видів професійної етики і шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами основних принципів у сферах регіонально управління та	Семинар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження есе	5%

	розвитку			
2.3	Здійснювати дослідження методів та механізмів розв'язання основних моральних дилем сучасних практик та вимог корпоративної етики задля забезпечення успішності проєктів регіонального розвитку	Семінар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота, есе	5%
2.4	Здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів у професійних практиках	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження.	5%
2.5	Виявляти специфіку впровадження корпоративної соціальної відповідальності в сфері природного, економічного, соціального й політичного просторів та розроблення рекомендацій з урахуванням професійних етичних норм поведінки	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, текст рекомендацій, самостійна робота	5%
2.6	Досліджувати та аналізувати дилемні професійні ситуації в дослідженнях географічних чинників на стратегічних позицій регіону, держави;	Самостійна робота	Текст рекомендацій	5%
	комунікація:			
3.1	використовувати сучасні знання для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів задля здійснення обґрунтованого вибору методів формування ефективних рішень в сфері управління;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, есе	5%
3.2	презентувати результати проведених досліджень та самостійної роботи у здатності до здійснення вибору та соціальної відповідальності у розвитку геополітики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5%
3.3	Вести дискусії стосовно питань ролі професійної та корпоративної етики в сферах дослідження та оцінювання результатів дослідження у світових і регіональних процесах	Семінари, лекції	Дискусії, есе, самостійне дослідження	5%
	автономність та відповідальність:			
4.1	вільно володіти сучасними методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації у вітчизняному та міжнародному просторі в геополітичних дослідженнях та природокористуванні	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5%
4.2	Аналізувати та кваліфіковано виявляти, вирішувати моральні конфлікти в конкретних ситуаціях практичної діяльності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5%
	Нести відповідальність за	Семінари,	Усні доповіді,	5%

4.3	достовірність проведених досліджень та приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях розвитку та розробки геополітичної стратегії з урахуванням глобальних загроз і викликів	самостійна робота	дискусії, презентація самостійного дослідження, залік	
-----	---	-------------------	---	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни																
	1.1	1.2	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
ПРО2. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.						+	+	+	+			+	+	+	+	+	+
ПРО4. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.	+	+	+	+	+			+	+	+	+					+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання**1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння**2.1-2.6); (**комунікація**3.1-3.3); (**автономність та відповідальність**4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: -20 / 35 балів
2. Самостійна робота (ситуаційний аналіз): 14 / 20 балів
3. Самостійна робота (дослідження принципів роботи керівника): -12 / 17 балів
4. Самостійна робота (написання тестових завдань): 5 / 8 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах) та за самостійні роботи (робота з текстами, дослідження цінностей, написання тексту рекомендацій). Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому підрахунку:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна відповідь	Теми 2, 3, 6,7,8	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
Доповнення, участь в дискусіях	Теми 2, 3, 7,9	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Тестові завдання	Тема 1, 6	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота	Дослідження та ситуаційний аналіз професійних ситуацій (I част)	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20
	Самостійна індивідуальна робота: «Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь)» (II част)	«12» x 1 = 12	«17» x 1 = 17
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-9	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, поверхнево його викладає - не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне та ґрунтовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Самостійна індивідуальна робота: аналіз (Case-studies)-(I част)

17-20 –балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

12-14 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам

4. Самостійна робота: «Принципи роботи керівника»(II част):

17 балів -студент здійснює етичний аналіз моральних цінностей у сфері /професійного/соціального із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе.

12 балів- студент здійснює аналіз моральних цінностей, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам

6.Самостійна робота, підсумкова контрольна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

7.3 Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ІНШИХ ФОРМ
НАВЧАЛЬНО РОБОТИ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання				
1	Тема 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання	2	2	5
2	Тема 2. Професіоналізм як моральна цінність		2	5
3	Тема 3. Корпоративна культура та корпоративна етика	2		5
4	Тема 4. Етика конфлікту та методології прийняття етичних рішень в професійних ситуаціях	2	2	8
5	Індивідуальна самостійна робота: ситуаційний аналіз			12
Частина 2. Досвід проведення наукових та прикладних досліджень природного середовища				
6.	Тема 6. Морально-етичні проблеми наукового дослідження	2	2	5
7.	Тема 7. Морально-етичні принципи роботи керівника дослідницьких груп, загонів, експедицій, управлінь, які здійснюють природничі дослідження камеральним шляхом		2	5
8.	Тема 8. Особливості професійної та корпоративної етики в екстремальних умовах (високогір'я, карстові печери, антарктичні станції, Крайня Північ, тропічні пустелі, підводні дослідження)	2		5
9.	Тема 9. Особливості формування корпоративної етики підприємств (вітчизняний та міжнародний досвід) та КСВ	2	2	5
10.	Індивідуальна самостійна робота: Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь) на вибір			8
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	12	12	65

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій - **12 год.**

Семінари - **12 год.**

Самостійна робота - **65 год.**

Консультацій - **1 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Аболіна Т., Нападиста В., Рихліцька О. Прикладна етика. Навч. посібник / За наук. ред. Панченко В.І. Київ : «Центр учбової літератури», 2012. Розділ 1. с.7-40.
2. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. Київ, 2003. с.248.
3. Етика. Естетика : Навч. посібник / за наук. ред. Панченко В.І. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. Розділ 1. с. 6-22.
4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник Київ : Кондор, 2003. 192 с.
5. Ломачинська І.М., Рихліцька О.Д., Барна Н.В. / Основи корпоративної культури. Київ : 2011.
6. Пістун М.Д. Географія у моєму житті : монографія. Київ : 2009.
7. Професійна та корпоративна етика: навч. посіб. / за ред. В.І.Панченко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019.

Додаткова :

1. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем (Електронний ресурс). Режим доступу: <http://parta.com.ua/var/>
2. Борейко В. Екологічна етика. Київ, 2004,
3. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика» // Теоретичні питання освіти і виховання. Київ : 2001. Вип.14. с.100-102
4. Лозовий В.О. Умови виникнення й призначення професійної етики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.djerele.com/index.php?>
5. Малахов В. Етика. Київ, 2004
6. Нефінансова звітність: інструмент соціальної відповідальності бізнесу. Київ : Інжиніринг, 2010. 84 с.
7. Котлер Ф., Лі Н. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ. Київ : Стандарт, 2005. 302 с.
8. Рихліцька О.Д. Екологічна етика. / Прикладна етика: Навч. посіб. / За наук. ред. Панченко В.І. Київ : « Центр учбової літератури», 2012. 92 с.
9. Рихліцька О.Д. Розділ 1.7 та Розділ 1.9 «Екологія культури» та «Прикладна культурологія» // Візуальні дослідження у контексті теорії та історії культури: Навч. посіб. / І. І. Маслікова, О. Ю. Павлова, А. М. Тормахова та ін. ; заг. ред. В. І. Панченко. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021. 581 с.
10. Рихліцька О. Культура та доброчесність у розвитку наукового потенціалу Університету // Трансформаційні процеси соціальної культури в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 26-27 березня 2022 р.) Київ : КНУКіМ, 2022. 354с., С.279-282
11. Рихліцька О.Д. До проблеми етичної складової у професійній діяльності // Професійна та корпоративна етика на сучасному етапі розвитку соціогуманітарного знання. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2018. С.18-22
12. Рихліцька О.Д. Етична компонента як невід'ємна складова професійної підготовки фахівців // 18 липня – 28 серпня 2022 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 536 с. С.377-379
13. Рихліцька О., Подолян Г. Корпоративна культура: трансформаційні процеси в мовах глобальних викликів // Гілея: науковий вісник. 2022. Вип. 9 (176). С.32-37
14. Рихліцька О.Д. Проблема толерантності в сучасному суспільстві // Філософія людяності в освіті, науці та житті: збірник наукових матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті професора Анатолія Олексійовича Приятельчука. 2023. С.88-90.
15. Levcheniuk, Vlasenko F., Tovmas D., Rykhlytska O Ecologism as a Modern Strategy of Human Survival (Regional and Global Dimensions) // Вісник Дніпровського

університету (у співавт). Journal of Geology, Geography and Geocology. 2020. Випуск 29
№4. С.745-754

16. O.Rykhlitska Topical issues of professional and ethical education of modern Ukrain. // Social sciences education as a component of the education system in Ukraine and EU countries. Wloclawek: Republic of Poland, 2019. P.43-47